

Denna broschyr vänder sig till dig som har en egen brunn. Klimatförändringarna kan påverka din brunn, vilket kan leda till att vattenkvalitén och tillgången ändras. Du kan alltid minska din vattenförbrukning genom att spara på vattnet.

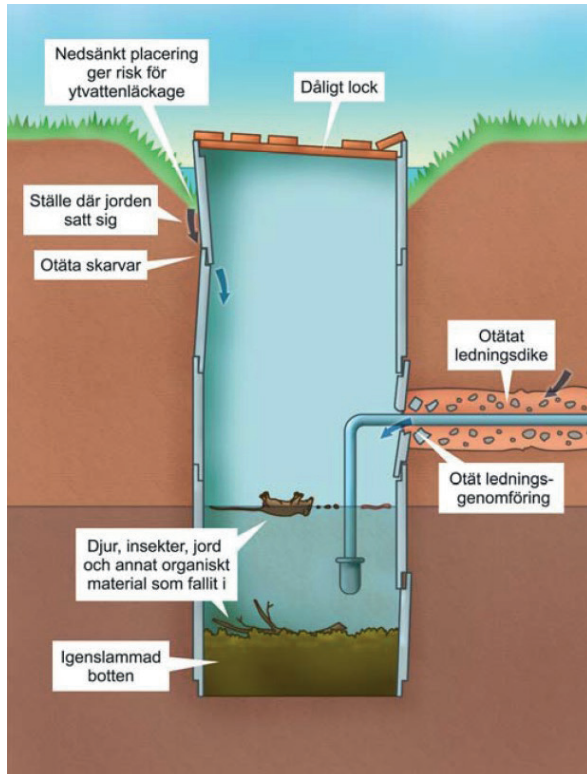
Klimatsäkra din brunn

Miljösamverkan
SYDOST

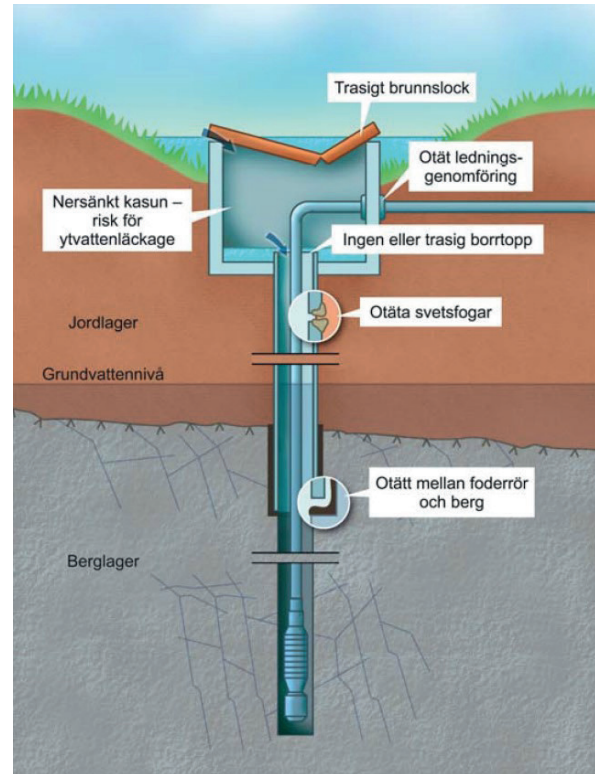
Klimatförändringarna innebär att:

- Det blir varmare och torrare på sommaren
- Det kommer mer och kraftigare regn på vintern
- Stormarna blir fler och kraftigare
- Vattennivån stiger i vattendrag, sjöar och hav

För att säkra tillgången på ett bra vatten behöver du se över din dricksvattenbrunn regelbundet, exempelvis efter längre regnperioder eller torka.

Kritiska punkter för grävd brunn

Kritiska punkter för borrar brunn

Gå igenom frågorna nedan. Om inte alla rutor i checklistan kan kryssas i behöver brunnen ses över.

1. VATTENKAPACITET OCH VATTENBEHOV

DET FINNS ALLTID TILLRÄCKLIGT MED VATTEN I BRUNNEN

Vattenmängden i brunnen varierar med årstiderna och vattenbrist kan uppstå under och efter en torr vår eller sommar. Det är viktigt att hålla koll på vattenmängden för att vara förberedd på en eventuell vattenbrist. Om brunnen sinar kan man behöva undersöka om man kan höja kapaciteten i brunnen eller komplettera med ytterligare en vattentäkt. Metoder finns för att mäta vattennivån i både grävda och borrarde brunnar, exempelvis klucklod eller elektroniska logger.

VATTENFÖRBRUKNINGEN LIGGER PÅ EN JÄMN NIVÅ

Vattenbrist kan exempelvis uppstå om flera använder brunnen, vid bevattning eller när poolen fylls. I vissa kustområden kan stora uttag av vatten medföra risk för saltvatteninträngning. För att få ett jämnt uttag av vatten kan vatten lagras i en större hydrofor/reservoar.

2. FÖRORENINGSKÄLLOR OCH VATTENSKYDD

Grävda brunnar påverkas snabbt av föroreningar på grund av väder eller andra händelser. Borrade brunnar kan påverkas direkt eller efter en tid beroende på hur snabbt vattnet rinner genom sprickorna i berget. Sakkunnig kompetens kan hjälpa er vid problem.

BRUNNEN LIGGER PÅ SÄKERT AVSTÅND FRÅN HAV, SJÖ ELLER ANDRA VATTENDRAG

Om brunnen ligger nära hav, sjö eller vattendrag är risken större för inträngning av orenat ytvatten vid översvämning.

BRUNNEN HAR INTE ÖVERSVÄMMATS VID SKYFALL, HÖGT VATTENSTÅND ELLER KRAFTIG SNÖSMÄLTNING

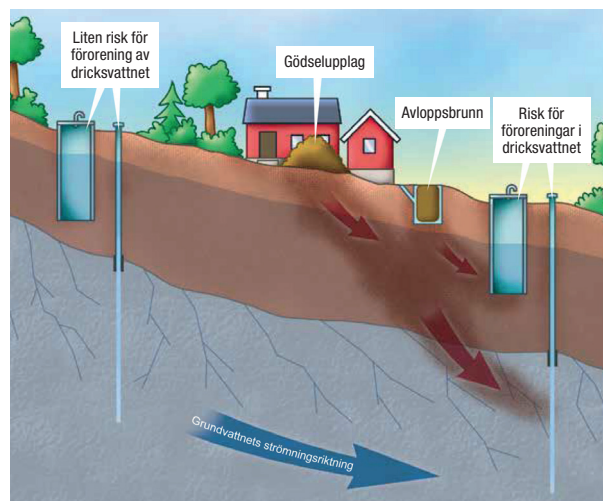
Om det ofta är blött runt brunnen är det viktigt att se till att brunnen är tät. För att undvika att ytligt vatten rinner ner i brunnen kan brunnsröret förlängas på en borrade brunn eller en extra brunnsring installeras på en grävd brunn. Du bör koka vattnet om ytligt vatten har runnit ner i brunnen.

VATTENTÄKTEN LIGGER PÅ SÄKERT AVSTÅND FRÅN AVLOPPSANLÄGGNINGAR

För att undvika bakterier i dricksvattnet är det viktigt att hålla avstånd till närmaste avloppsanläggning. Vattenprovet kan visa om dricksvattnet är påverkat av avloppsvatten.

NÄRLIGGANDE FASTIGHETSÄGARE OCH VERKSAMHETER HAR KÄNNEDOM OM MIN BRUNN

Det är viktigt att närliggande verksamheter känner till din brunns läge för att kunna hålla tillräckliga skyddsavstånd (detta regleras i olika bestämmelser som verksamhetsutövaren ska känna till). Föroreningskällor som kan försämra vattenkvaliteten kan exempelvis vara gödsel, avlopp, bekämpningsmedel, kemikalier eller brandsläckvatten. Du kan anmäla din vattenbrunns läge till SGU's vattenbrunnsregister, så att andra kan se var den ligger.

Placera brunnen i ett högre läge än föroreningskällor

BRUNNEN OCH LOCKET ÄR HELA, DET FINNS INGA OTÄTA DELAR DÄR DET KAN LÄCKA IN YTLIGT VATTEN

Varierar vattnets kvalitet med årstiden eller utifrån vädersituationen, genom att till exempel ändra färg, lukt och smak vid kraftigt regn, kan det tyda på att brunnen eller brunnslocket inte är täta. Du bör koka vattnet och byta ut de delar som är trasiga och täta där det läcker in.

BRUNNEN ÄR REN FRÅN DJUR, VÄXTLIGHET ELLER ANNAT ORGANISKT MATERIAL

Genom springor kan djur och växter tränga ner i brunnen, förorena vattnet och orsaka sjukdom. Se till att rensa, spola och rengöra brunnen.

3. VATTENKVALITET

Vattenanalyser visar hur vattenkvaliteten är idag och vad denna påverkas av. Genom att regelbundet ta vattenprover kan förändringar upptäckas och åtgärder vidtas i tid. Vanligtvis analyseras ett vattenprov för vissa bakterier, utvalda kemiska ämnen och metaller. Vilka analyser som görs beror på vad som är problemet. Rådgör med miljökontoret inför val av analyser. Det är viktigt att du skickar ditt prov till ett ackrediterat laboratorium.

PROV PÅ DRICKSVATNET HAR TAGITS UNDER DE SENASTE 3 ÅREN

Att bara lukta eller smaka på vattnet räcker inte för att avgöra om det är säkert att dricka och använda.

Vid problem med utfällningar i handfat eller missfärgad tvätt kan en vattenanalys visa om det behövs någon form av filter.

VATNET ÄR ENLIGT ANALYSSVARET TJÄNLIGT

Om ett provsvar visar att dricksvattnet är otjänligt, tjänligt med anmärkning eller om du på annat sätt är missnöjd med kvaliteten, bör du som brunnsägare ta reda på vad som är orsaken.

VID TORKA ELLER VATTENBRIST

Om du behöver hämta dricksvatten från ett annat ställe, använd endast rena dunkar som är avsedda att förvara dricksvatten i. Ha dunkar i beredskap.

Som reservvatten kan dricksvattnet frysas in i större petflaskor som även fungerar som kylklampar om elen slutar fungera.

Du kan alltid minska din vattenförbrukning genom att spara på vattnet!

www.vattensmart.se/spara-vatten-tips

VID ÖVERSVÄMNING

Har du egen brunn i ett område som översvämmats bör du koka vattnet. Du bör även fortsätta att koka vattnet efter att översvämningen är över och skicka ett vattenprov för analys.

VID BRAND

Om släckvatten tränger ner i brunnen kan vattnet förorenas. Kontakta miljökontoret för mer information.

SALTVATTENINTRÄNGNING

Ditt brunnsvatten är påverkat av saltvatten om det vid provtagning visar värden av klorid (Cl) som är högre än 50 mg/l. Det är viktigt att ha ett jämnt och mjukt uttag av vatten eftersom stora och snabba uttag kan ge saltvatteninträngning. En lösning kan vara att täta nedre delen av borrhålet och höja intagsnivån.

Fördjupa inte brunnen!

MER INFORMATION

Du är alltid välkommen att kontakta din kommuns miljökontor om du har frågor! Observera att i vissa kommuner behöver du anmäla/ansöka om tillstånd om du vill anlägga en ny brunn.

På www.livsmedelsverket.se finns information om eget dricksvatten och skötsel av brunnar.

Information om tillgången på grundvatten finns här: www.sgu.se/grundvatten

Översvämningsportalen på www.msb.se visar på områden som sätts under vatten vid stora flöden.

Bra tips om att spara vatten finns här: www.vattensmart.se/spara-vatten-tips

Ackrediterade laboratorier finns här: www.swedac.se/amnesomraden/dricksvattenanalys

För mera information om saltvatteninträngning se <https://gotland.se/114077>

Denna broschyr har tagits fram genom projektet "Klimatpåverkan på enskilda brunnar och små avlopp" som samordnas av Miljösamverkan Sydost. Broschyren finns digitalt på www.miljosamverkansydost.se/paverkan-enskilda-vattentakter-sma-avlopp

Miljösamverkan Sydost samordnar miljötillsynsmyndigheternas projekt inom Kalmar och Gotlands län. För mera information se www.miljosamverkansydost.se

Stort tack till Livsmedelsverket och Avloppsguiden för lån av bilder!

